

Aj. I 786



№ 1 (1).

September - oktoober

1933.

I D U

Ilne kasta uik.

Tartu Õhtuglasiumi III korr

õpilaste ajakiri.

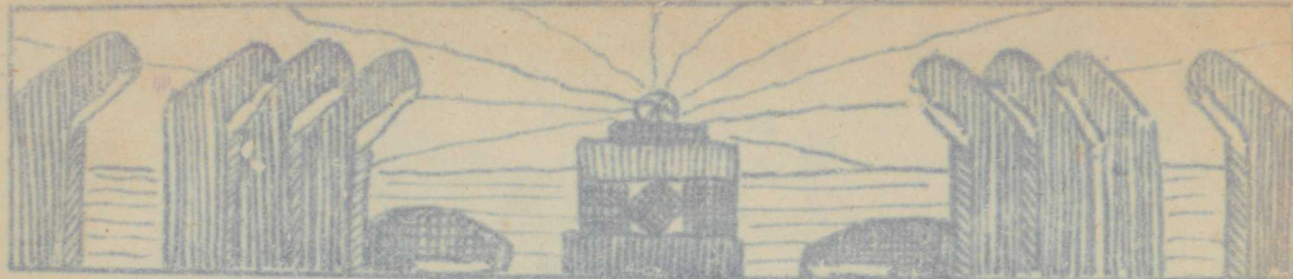
Saljaandja ajakirja "I D U" toimetaja.

Toimetaja:

astutaw Aleksande Ivan.

Tegew Johan





...aiale pikema vaheaaja ilmub jälle "I d u" kaes-
oleva aasta lõppsemestri ajal oma esimese numbriga.
vaheajal on nii mõndagi seiganud, mis enne veel tume
ja lahtine oli. Lootus, nagu hakkaks jälle kooli aja-
kiri "K e d a" ilmuma, ei taha anda tõelist usku
sellele, sest pundub meie õpilaskonnas võime kaastöö
tegemiseks. Idulaled ei lase ennast sellega mitte ek-
sitada, vaid püüavad oma armeaks saanud "I d u"
edasi toetada, küll kaastööga kui ka lugejatega.
Si saa kiidelda, et tema oleks juba ajakõrgusele tõus-
nud ja oma situ ja välimuse poolest, mis võiks rahui-
dada esteetilist ja kunstilist külge, ei, tema on veel
lapsekingades ja paistab ihest kui teisest küljest
püüdnud silma. Meie ei hakka teda ka maha tegema ega
võta teda terava arvustuse alla, sest et tema on ju
meie ainus väljendus, kus juures pole vilumust kir-
jutajatel ega ka meil oma tööde läbitöötamiseks pa-
rema toote loomiseks. Olame siiski uhked, et meie
tema kaudu saame arendada oma vilumatust ja õpime
ennast ja oma mõtteid väljendama. Argen võtkem valusa
arvustuse alla kaastööliste hingedavaldu, sest need
on veel algsed ja kui teie nad oma valjusega purs-
tate, siis hävineb nade. Noor hing on tundeline ja
vajab õrnat. Mu silub isegi tema mõtteviisid ja
toob pöörde paremale ehk pehmuste poole. Hain ei ole
ja mitte, kui keegi oma mõtet väljendab ja see valjen-
das ühele ehk teisele ei meeldi, vaid hain on see, kui
keegi mõtleb ja seda ei väljenda ja seejuures iseenda-
miel teisi argiteeb aga teistele oma võimet ei näita.
Osttarbekohane on, et igaks teeks tööd ja arendaks
ennast sellele, töö teeb inimese tugevaks ja karastab
teda võitlemiseks igasuguste eluraskustega. Töö on
ka kaastöö tegamine "Iidule", tema arendab mõtlema ja
oma mõtteid väljendama üheksik, nii viisil, nagu on
osttarbekohane kirjanduse lugamine, sest see süvendab

mõtlemise viisi ja annab uusi vaateid ja tutvustab meid ilma ja eluga.

"Idu" tahab endist viisi ilmuda, võimaluse järele, arvestades sellega, kuidas teda kaastöö ja lugejatega teostatakse. Käesoleval ilmumise hooajal on võtnud tema omale sihiks laiema ulatuse kirjandusliste toodete ilmutamiseks kiirkirjanduse alal, ka tahab olla õpetajaks uute teadmiste omandamiseks. Nii keeleliselt küljeit, kui ka muus suhtes.

Kriitilise kiiduväärt asjaks on juba seegi, et tema oma ilmumise ajal tahab õpetada õpilastele kiirkirja kirjutamist. Teatavasti ei ole ju enam võimalik ilma kiirkirjata meie koosolekute ja loengute ajajärgus läbi saada. Praktiliselt on tallest elus palju tähtsust ja tuleb tervitada seda algatust, ning tänada autorit, kes "Idu" veergudel oma teoreetilist õpetust pakub. Ajaviitaks ilmuvad ka male ülesannete lahendused j.n.e.

Soovin "I d u" toimikonna nimel, et õpilased asja tähtsusest püüaks aru saada ja kaasa aitaks ka teistest klassidest tema korrapäralist ilmumist.

A. I V A N.

Voori korral.

Teel tolmust hallil, kiirelt sõitis
hoor õpetaja uhkelt tällas istudes,
ja pukist kutsar erke loomi juhtis
Teel mõisa vooerist sõõda kihutes.

"Kats kõrval!" nii kutsar pukist hüüdis,

kui tee jäi kitsaks uhke härralä.

— Kui juures piitsaga ta laua puudis,

nii teed ei saanud anda suurle.

See lai ja pikk on kõigil tüita

ja taevast oma alla katas kõik.

Saait Jumal kõigil paikest laseb paista

ja mika siis siin on mõni suur ja teine väik'?

Nii mõtlesin ma nagu haige unes

ja sada, see jäi rebutaks,

ka tundsin vain oma sänges

aga saanu uskuda, et ka õpetaja oli saaks.

Soneti-pärjaga...
24. VI. 23.

r. Saab

Ma gunasin kord pärja
sonettidest - Su pöhe, toon.
sonett ei ikkagi alga, lõpe,
ei miski taieuseka ka-baa,
ent keerutab kui loorber pärjas...
saa siiski lõpewad ja algab uus,
kuid ikkagi neist ei lõpe
nii nagu pärg ei lõpe-kunagi.

Soneti-pärjaga Su kroonin pääd,
Sa teawaand, mu lootus, õitsew elu,
mull' elukoiduit kingit noorusiaus:
Su armus wiibides ma tundsin hääd.

Mul neg on kallie, mil Sa tõstsid käed
ja näitsid nooruselai õiget-tulu,
siis kadus waev ja noorust piinaw walu...
Miks saa ei näha taasakiirtol neid?...

Ma ootan Sind weel udust, kadund elu,
mil tõused jälle - näitad mulle walguat
ja wabanet mu walust lõhkes rind.

Kui koit ju tõstab tungla - särab ilu,
mis pakub uut-ja püha elualguat:
Siis näen ma jälle tõusses õanes Sind.

II.

Siis näen ma jälle tõusses õanes Sind.
ja lahkumise eba koiduks jälle
saab. Kõrjus, waiusamad tuled, mille
eest sada ohkas, walus waeales rind:

Need häwineswad, terwitad kui mind.
Siis toon Sa südamele oheri selle,
mis oli puha sulle - toon mu hinge.
Siis nooruskoit saab jälle tšatet hinda...

rool saatat äega täna, tulid mulle,
sul õrnud näol ja suudlesid mu huuli,
ning näitasid mu ringelv sammel-rinda.

Ma oherina ka andäsin siis sulle,
ja tundsin südametee õrnu tuuli:
Su armastus on kuldsel-koidu hinda!

III.

Su armastus on kuldsel koidu hinda,
kui sina tšatad saatetöös - ei wäsi...
Si wäsi ka-see rohke, helde käsi,
mis külvab nooruskülliwipõlul wilja

ja aitab teha tööd, mis sunnib rinda
nii waljuult tuksuma, et nõõguks süsi,
kuul tšatet loitew tuli - sinu pääsi!
kes on-see sundja, kes nii sunnib rinda?

See on see kuldses koidus kumav hommik:
noor armastus... ja talie järgnew wulu,
ning mõttesõgawus, kuis siu ääda?

ning siin näeb udus warja: puhkaw noorik,
kes kuldsel kandlil wäristab saul ilu...
ning kutsus mind, et ilusõngu jääda.

IV.

ning kutsus mind, et ilusõngu jääda,
kuid kutsus ta ja huikas saatetöös,
ning tšatet lõppu teha sügisõõle.
ka lähen... armastan saul soojat tšada.

veerde hõies, taie elutubi ja ilutehet.
Me laul, kurb süngitsus, oi meelde tule
ta viisides lu selge sõna waartus elule.
Siit paiskame lu ainult mõttetuie
ja sihte einuseid ka mõrrait tallame.

Liikleson.

Mükkamõel. +)

stuid ommetegi ole saanu siija
kon kaina minu ees jaik tuhat jaigi
ja koha ole mina igataenu wiija
keh endä koha, jatta endast waikse margi.-

Ja olet laake nigu postu laamas
ja hkiitsee ome sinu kõrge nõlva.
Ei tiija ma kost meedik saiasid tan kui saamas
ja kulleid kudas kalla piagiawä tõiwa.

Ma olet ehner, kannat weidü willa
ning meesad halongt inemiste tuu ja waiwa,
sõa kui on ristikhaines sinu kulle lilla
ja nurmi künja wannus era tawia,

kon saiasid ütsei päiwä werrew kura,
mis wõtna pruunis kõrwetaja willaõrsai;
kost wannus rikus helias janna pera
sõa kui ta watas wihka nigu pikki orsi.-

Tan päiwä tii on sõangude jõudnu
dink samar nakkas, inuigi on weidi wila.
ma wäsiu ja wama raha nõudnu,
nudd jata pimedä su sügusetse ilu.

Linkii kuu 1925.

Liikleson.

+) Liiklemõgi asub Otepää kõrreustikul, rahujarwe
lõunaotsa ligiläi olewa meoski talu mais.

markeid esimeste kodukultuuri pidustusilt.

Loonud saai oli rikas suurpidustusilt, ent omapärasem neist kõigist oli vahet esimese kodukultuuri püha. Kodukultuuri liikumine on meil alles noor, kuid liialduseta sel on tulevikku. Seda liikumist kultiveerivad meie rahvuslikud mõtlejad noored ja nende ilus siht - tutvustada meid eestiaste mainaskultuuriga, peaks kaasa kiskuma kõiki. Tünnane kodukultuuri püha oli esimene suurem samm sellele teele. Si oleks vahet uurinud, kui teeksin mõningad märkused mainitud pidustuste kohta. Mis oli seal siis etapaat? Liialduseta üteldud eesti pulm ja massilised rahvatantsud. Vanade eestiaste waim on meile wõõraks jäänud. Oleme nagu unustanud, et nad ka lõbudad oskajad olla. Eesti rahwalaul rahwalaul on rikas kunsti esemeilt, ent wane pole neist kiitumatu ala rahwatants. Meie tantsime igasuguseid loomatu moodseid tantsu ja nagu ei teakski, et meie rikkalik kogu omigi olemas. Ja mõjuwaid, kaasakiskuwaid. Kujukalt näitab seda ühendatud tantsu esinemine Kadrioru staadionil oma kultuuri pühal. Liialgi ei unusta seda suurt paarisaja inimesest kirjulis rahwariideis noorte tantsijate ringi rohelist murul. Ja kui siis kõlas rahwaslik muusika wanalt pill ning tantsijate ring hakkas liikuma, siis ei jäänud suurearwulisel waatajate perel küll ühelgi süda kalmeks. Siin on kunsti, rahwaslik kunsti. Magusat külaleiba pakkusid meil ka temperamentlised taani ja rootsi noored oma huvitawate tantsudega rahwariideis. Võrratu oli sõuline wabaõhuetendus "eesti pulm".

Tribüünid wõimaluseni inimesi täis. Uuher staadionil igal pool rahwawallid. Suurte kiirteheitjatega walgustatakse kohta, kus esinewad "pulmalised". Wana eesti pulm oma suuruses kaasitajatega ja muude ametmeestega - seda maksis waadata.

Need on ilusamad mälestused neist pidustustest. Loodeks et meie noored veel korraldawad selliseid pidustusi.

R.S.

Normaalwarsse Widesikust.

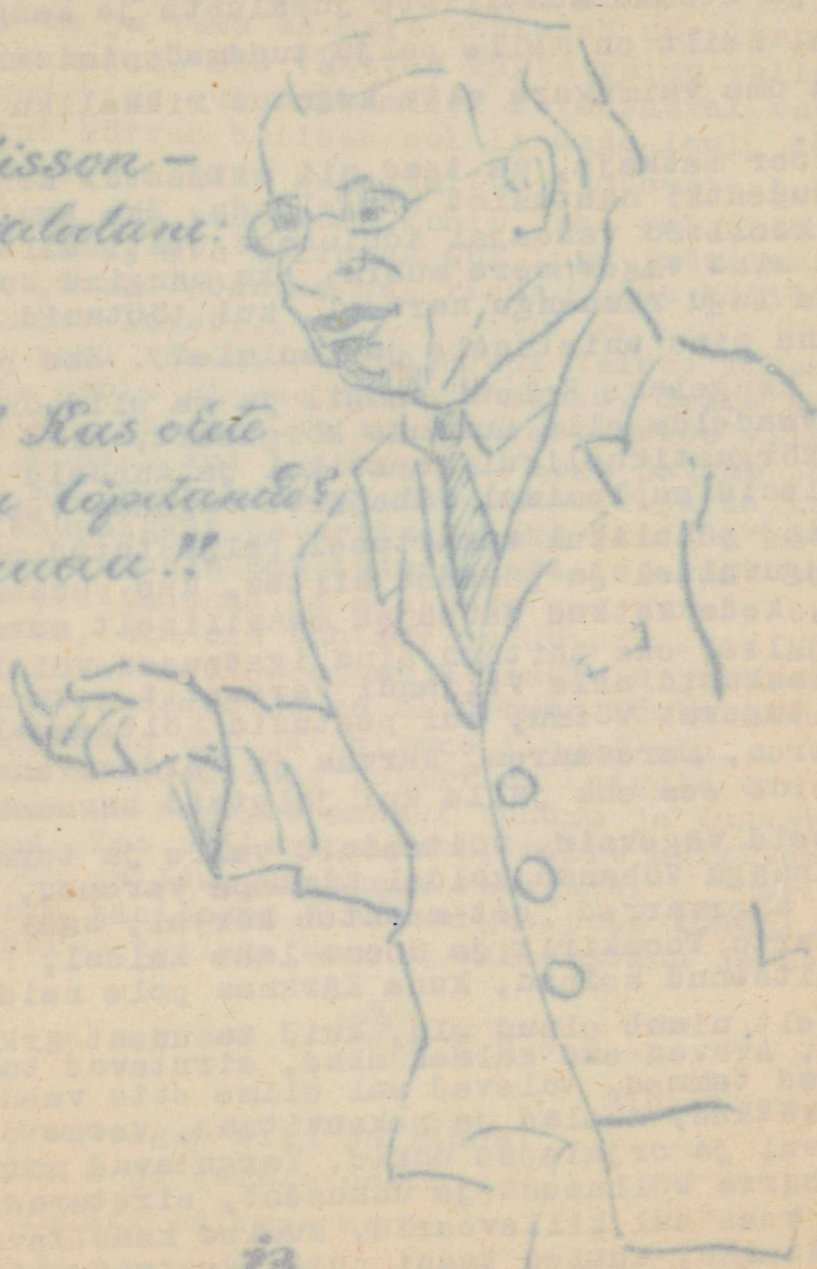
Spetsaata algas meil tähe all uus,
kolmas on kõlmas kõikidel suus.

suure on ilmunud peret nii uut,
Mäija on jäänud veel ainult ehk juut.
Meisperes on suutusi sõrdiliselt vähe,
Meile ei hakka ju koolitöö puhe.
Ilmunud on siiski poisipää klassi.
"Aas wõi tunni ajal "Tõnna Juri" wassi.
kui nii teeks Roes esimese tiiru,
Joonistades põrandale geomeetrilise siiru;
Tema ju ikka turniiri wõitja,
Muusikas elati järeleksami wõitja.
Tilla siin demonstreerib oma-dekolteed,
A la "Pallase" paremat ideed,
Tema ainult olewat wõluwad wormid,
Sellest ka poiste pärietuugi tormid.
Tal lokitud poisipää üle kõige wabwa,
kui ükskord aga wett sinna-küwa,
Siis kindlasti usud, mis imewõim kama
kui neid wähekene hoitud on tallekog
Opperaata nii algas ja edasi lä'eb,
kes elab, see mõndagi uudist ka näeb,
Sest tsirgust on saand matemaatik meil lange,
Aas ühegi ulesande ees alla ei lange.
kui tal parajad walemid käepärast pole
Ja taskuski tangensid saandad ei ole,
Siis lagedale tosinat kolm logaritme toob
ning nendega lahenduska surmahoobi loob.
Nüüd prouast pean tegema juttu,
kes geesti keelt loeb tasa ja saksa keelt ruttu,
On klassis meil puhtam hurmama naine,
meile paigell on ikka punastuslaine.
Sest ei halba ma ütelda taha,
Sest see ei ole ju kellegi paha,
Et närib wiis wahetuudi järjest üht õuna,
Just kui oleks unustand söömata lõuna.
Pühkides seda ikka wasta kuue käist
küüsit igalt: "Aas sul ei ole wast wäist?"
Ja saanult ta seda, wõ merit hõikab
ning kangrole we-randi saalt woelgi lõikab.
Nagu kord ütles wäikene krus,
Paremaks preillike meil olewat Truus,
kes tusaseks muutunud jalasid warasi
kui algebra ulesannet tulnud tal arsti.
Nüüd lõpuks veel tahaksin tähendada wada,

Professores "Videvia."

Madisson -
ajalalane:

Pe! Kas olite
juba lipitanud?
E jamaa!!



Loodus on asetand selle tarkuse raamatu meie kodumaa pinnale ja ta on servind tema kivised lehed pühjale rannal. Need kivikihid jutustavad meile maailma sündi. Meie maastik kannab muistist looduse muutuse jälgi ja kujutab vaatlemiseks luulelise pildi. Need kohad on arm-
sad ja seotud müstiliste jumaluste ja kangelaste nime-
dega. Meilt on meile palju tundmaõppimiseks, et täien-
dada oma vaimuvara aita kogutud rikkaliku rahvaluule
loos.

Noor matkaja, sa tead nii mitmestki kõnelda, võid
paljudestki nähtusist kirjeldada. Eks kuulnud sa suvi-
sel koolitusel vaheajal kohisemas eesti hiisi, eks liigu-
tand sind vägev mere mühin, eks mängind sulle tuul oma
leina lugu raudangu harudel, kui töötasid põllul ja mee-
litand sind unistusele ja laulule?.. Eks peatund su
jalg kangelase Kalevi süngil ja sa olid õnnelik, kui või-
sid vaadelda alla Munamäe kõrguselt, olid imestund Ote-
pää kõrgustikuslikul maastikul ja tundsid karastust kui
liuglesid suplemisel Pühajärve vaguses vees? Eks sa ei
viibind pühalikul aukartusel paljastatud pääga Lembitu
lahinguväljel ja pühades hiites, kus puhkamas esilisade
põrn, keda katkud ja sõjad massiliselt surmale suigutand?
Või jälle, eks täitnud sind igatsused võitluse järele,
kui laskusid alla Viljandi varemeilt, eks aimand sa rüüt-
lite tugevat võimu, kui peatusid Põltsamaal, Haapsalus,
Rakveres, Kuresaares, Narvas ja Paides vanade losside ja
kantside ees ehk jälle kui jälgisid Lasnamäelt Tallinna
endiseid vägevaid, võitmatuid valle ja torne?.. Sääli na-
gu unenõgu Võhandu kaldal kirempä varemed, Sääli Lainuse
lossi ahervarred post-maantee kõrval, sääli Emajõe hiie
all Tartu Toomkirik ja Soome lähe kaldal, Pirita kloost-
ri suitsunud seinad, kuna Kärknas pole neidki enam.
Vaikselt uinub olnud elu, kuid ta uuest ärkab, kui sul
soovi. Avavad end kalmekünkad, sirutavad taeva poole
võimsad tammed, tulevad sul silme ette vaenuväljad, orja-
ase, kütked, ahelad ja peksuvitsad, vaese osa, lesenaise
nutulaul ja orjalapse ohked. Targutavad mõtted vaatepilti
mõisahärra küllusest ja uhkusest, sirutavad teede pääle
pikas reas sul killavoovid, kuulad kaasitavat laule
-itsisaika, kuulad taadi juttu vestvaat muinasloost.
ja vesi täis on haldjaid, sõdel viirastused ja

vaimud. Nagu vana Pompei, nii uinub kord vägev ja võimas olnud Vana-Pärnu, nüüd tast veel ainult nimi järel. Aeg kaotand ta ja tema asemele asutanud uue linna. Vaat need on asjad, mis vaatvad vastu vaimu vallast.

Kuis paisus rind sul matkamisel kevadpäeval vabas looduses, kui kõrvus helises sul lindude laul, nagu Vanemuise kandle helin. Kuis täitus igatsustest süda, kui kütkestand oli teda kose kohin. Eks valgustand su vaimu vägev leek, mis eelistas sul lugu jutustamiseks imemaast ja pannud põksuma sul rinda püüde kõlistada kannelt kaunist loost...

Vähe meile veel teada, mis ühes kui teises kohas olemas. Kõigile poole ei saa matkaja minna. Sellepärast oleks soovitav, kui igaks iseenda mõtlemise viisi väljendada püüaks, kui igaks, kel aega jätkub ja kellel matkamisest mälestusi jäänud oma nähtusi ja ka teadmisi kodust ja kasupaigast paberile paneks ja "Idu'le" annaks, mis aitaks meid oma kodumaad ja iseendid tundma õppida. Eks ole tahtnud sa avaldada oma muret, et kergem oleks kanda ta, eks ole tahtnud sa hõista koos teistega, kui õnnes kerkis rind? On palju reaalelu probleeme sul mõttes lahendada olnud ja sa oled omas luulelennus fant taasiast kujutlend elu ja ehitand ilusat elu.

Arenda seda avaldamiseks paberile. Laiguta oma mõtted püsivaks kirja ja sa õid ennast tundma ja tunnevad teisedki sind. Too esile küsimusi, mille selgitamine enesele ülejõu ja Idu püüab oma veergudel neid vastuse saamiseks käsitada. Ükski algus pole kunagi hilja. Nüüd aga tööle, selleks soovin sulle jõudu ja edu!

K e w a d e w a r s s e .

Mihkelson.

Taas waadelgem siia ja sinna;
Kas hääle ja kurale poole.
Sääli kohati päikese hoole
on jäetud aeg lumele minna.

Tiiupe, Pölvine
Lantsuursuill 1926.



Dalgajad, kas pole juba
surulanga. L. suris
p. rutsuval tantuuri
randat oma jalust
A, B, C väänata.

2) nad, vaesunud "õr-
nimeest, nel tantu

oskajate kavaleride kriisi
tõttu, pole randa liikumise
tublisti "foe-rotte" a, "pää-
killede" südamis p.
sitsib kindel loetus:
sord tule, nel A, B, C
vääranajust veltuvad me-
hed väga äärm.



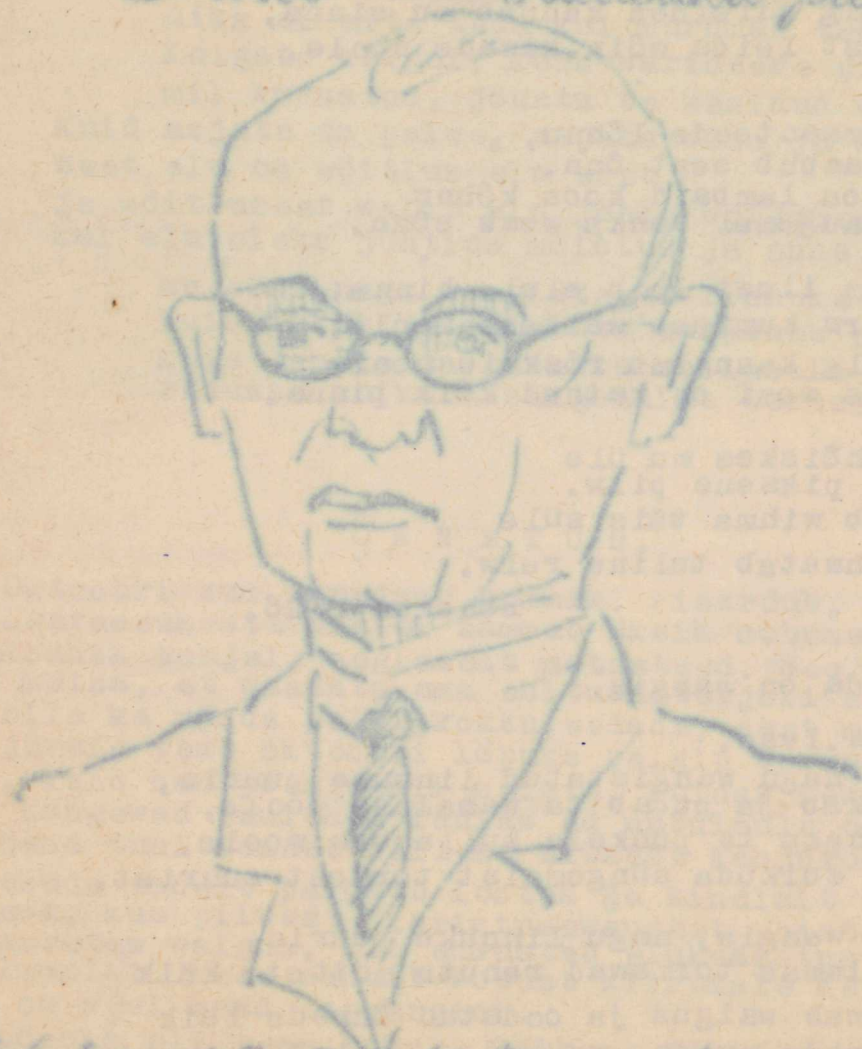
3) nad, imelised,
kas äraväärimeltes röö-
mus sord viilivad
foe-rotte" sord li-
si imeloomi.



16.

Professors Vidua.

Paal - statistika pion.



Teie tegemist väikiste asjadega, peissmü-
ksid lünnak suurt huvit peissmüsti muu-
su ja sündivise suuremuse uuter.

17.

Sirreldab kõrguses linde,
lõhnu siit tiivustab tee.
Kõlmale soojuse rõnde
loob võitmata kewade fee.

Ma alistun tungide woole
ja otsin, kus täita võin rinna.
Hing süleldeks kannab mu sinna,
kust leida võin kewade noole.

Tajuda maanteele lõhnu,
hinge saabub sest õnn.
Murmel on lambaid koos kõhnu
näen, kaugemal sahka west sõnn.

Ilm ilust loob elule hinna;
kõrw kumiseb väikese loole.
Jalg kannabmu rõskele soole,
kus wesi on katnud kõik pinna.

Kewade hõiskes mu üle
kohiseb piksene pilw.
Walistab wihma täis süle
ning sahwatab tuline reiw.

Leheküü 1926.

Mu süda on wangis.

A. Ivan.

Mu süda nagu wangistatud linnuke puuris,
kuis ihkab ja püüab ta wahaduse poole,
kuis tahaks ta puhkele kullasele woole,
rahasse suikuda süngemaist tormest suurist.

Mu süda on wangis, nagu linnuke puuris,
ja tas mõllemas tormewad rahutu mõttete kõik
ning kustumas walgus ja oodatud õnnede läik
mustade murede mulda, waewades, waludes suuris.

Miks süda on haige, miks wangiis on meel
ja elutee risti ning põiki tõkkeid täis,
kus saatuse juhatusel, ilales jalg läbi käis.
Miks oli nad eel, miks on nad weel?

Tabaks küll kurbuses kaewata, nutta,
kuid pole hinge, kes mõitaks mind,
kes troostiks, kel walu awaldaks rind,
pole, kes elus, saaks teisaks munta.

Inimeste Jumalus, miks ei näe sa oma last?
Miks ei aita teda kui murdmas teda rist
Kõlgata käigul, kesk wariseere pilget ja naermis
mil kurnatud, jõuetu ta wäsinud waewas.
Kuid asjata on palwe, asjata wiha ja wanne,
sest elu on wõitlus elu eest
ja wõitlusest walib elu jaoks wõidumeest,
kel elu oleks juhtida mõistus ja anne.

Mu süda nagu wangiistatud linnuke puuris,
kuis ihkab ja püüab ta wabaduse poole,
kuis tahaks ta puhkele kullasele woole
rahusse suikuda süngemaist tormest suurist.

Õ N N E T U S .

Oktoobri kuu warajane hommik. Pisardub. Kiirelt liikuwa
te pilweraasukeste saatel sammub üksik hobune, rangid kaelas
ja ratsanik turjal, aeglaselt metsateed. See on asunik, kes
läheb metsa, et waadata oma ehitusmaterjali seisukorda ja
wõib olla ka mõnda palgi kokku wedada, sest metsawalitsuse
käsu järele peab oktoobri lõpuks palgid korralikult hunniku
olema, kuna nad preagu nii seisid, kuidas kewadel lõigatuna
jäid. Langewad puulehed laulaw ad nutulaulu omast surmast
ja wihane tuul tunneb sellest kibedat kahjuröömu. Mehe mu-
rekortsude wahelt paidatb lootus ja kindlalt waatab pilk
idataewa, kus pilwede käristusewausest paistab üdselt pu-
nane weretaw walgus, mis ennustab elukehastuse, päikese pea-
set ilmumist. Mees sunnib hobust kiiremale käigule, sest
palju on weel maad eesmärgini.

Lõpuks oli mees kohal. Päikese tõustes kadusid kange
tuule surwel pisarduwad pilweraasud ja walitsema hakkas tuu-
line kuiw sügisilm. Mees pani hobuse sööma ja hakkas ringi
waatama palgiriidale kohta otsima. Ettewalmistuste lõppe-
des läks mees oma parema sõbra ja abilise hobuse juure. pa-

ni ta rakke ja hakkas pakke vedama. Lõuna oli möödunud ja järjekord tuli pehme maa pääl asuwa tugewa kuuspalgi kätte. Oli hobune rakkes, siis lausus mees talle turjale pat-
 sutades: "Ega sa mind hädasse ei jäta, wana Miira, eks? --
 nõõ!" Miira, kes ühegi koorma ees kokkuma ei löönud, tõmbas
 aga jalad jäid mätta. See Britas Miirat. Ta tõmbas weel ja
 pööras wassakuie, kus kõwem tundub. Pakk aga löi tagumise
 otsa kannu taha ja ei liikunud enam. Mees läks palgi otsa
 juure ja katsus seda tõsta, et ta üle kannu libiseks. Mees
 tõstis ja hobune tõmbas ning palgi otsa lendas tugewa jõuga
 üle kannu, mattes mehe ristlüljeni. Mees tundis tugewat wa-
 lu jalas ja ta hirmutas hobust, kes edasi tõmbas ja mehe
 wabastas. Mees katsus tõusta, kuid teine jalg logises ja ei
 suutnud sõna, kuna kibe walu. tunnistas riket. Mitu korda
 haawatud sõjamees ei kaotanud peäd. Ta ronis käpili hobuse
 juure, wabastas ta naga rakkest, wiskas ratsmed üle pää ja
 ronis palgi otsast selga. Müüd algas piina teekond metsawal-
 rajja, kust edasi ligema arstini wiidi ja säält Tartu haig-
 lamajja, kus arstid kahekordselt luumurdu kanstaterriisid.

Tartus, 29. märtsikuu päewal.

Jansikene.

K I R J A D T U U L E L E.

A. J. V a n n.

Pööre võib tulla; muutus võib ilmsuda vee viimasel pil-
 sil. Viimasel silmapilgul võivad puruneda ning rusudeks
 rajada kõrgemad ehitused, mis vabris olid saamas üldise
 ilu ja võimsusele viimasel silmapilgul võivad ka pääste-
 tad saada varandused, mis olid hukkasas. Viimasel silma-
 pilgul ka pöörgi haigusas tervenemisele võtab ju uppuja,
 kes päästmatuses suremas viibis, saab päästetud. Eks lootu-
 sed nemadki tärka, eks usk anna võitlemiseks võimet ja jõu-
 du-temal ju imetegev võime... Ilmuõ tagasi endine ilu ja
 talle elamiseks, saab võlmasanaks kui suras kutse. Ometi
 pöörab selje surmale ning tuleb tagasi elu juure... Maailm
 mis teda endast välja tõuganud, võtab teda naesti tagasi.
 Ilmandused ja haaved, mis valu ja häbige löönud, tervenevad
 loobas arstimaies ja ülistavas kiituses. Tagasi tulnud
 kadunud pojale valesõnatakse suurim rõõmupüha. Temale saab
 ette suurim armastus ning lugupidamine. Kannatused kaetak-
 se ja silutatakse õrnuse ja hädusega. Mellalt ka rõõm ja
 see teda enese hülki võtavad ja pakkuvad võimalusi

põrnanud kaebustega Rootsi valitsusse poolt ja algasid
sõda. Riisuti kirikud ja kirk püstitati linn, veel kord
kirkid linn ajaloo 1231.a. silmapaistvate kohale, kui e
põhi asutatama liivimaa uliskool. 1533.a. nagu tähtsaimin
sõltas jesuiit Johan Broste Vana-Ärnu põldega stilitamise
lõbi tekkis palju kahju. 1560, 1573 ja 1577. Riisusid
ja püstitasid linn Venelased Tsaar Joana IV sojehõgeda
poolt sõdades Poolakute, rootelaste ja daanistega. V.-Är
nu seisukord oli raske ja kui linn kaotab tema oma täht
suse. Kõik jääb hävitaks ja varumeisse. Ärnu linn hävi
mine sünnib peasega orduvõimu hävituselõega Liivimaal
sõja ajal. Kuningas Sigismund III poolt keelati linn uus
aloeshitamast. Umbes 1660 .a. koristati kuninganna Blano
re looge ka kaha looma kiriku varemed ja sealt saadavate
kividest uude linn kooli ja haigemaja ehitada. Vene aja
algul tapeti hulga linn elanikkudest kaluritest ja hävi
tati nende vara, kus juures paljud vaagi viidi. Selles
ajast seines vana-ärnu aiuit kalana mis nagu seelinn,
millel mõnikümne kalurite maja oli.

AVII aastajal vaadatakse v.-Ärnu kui alavi päde.
Vahe vana ja uue linn vahel kaob tšea sellega kaotab ka
V.-Ärnu oma iseseisvuse ja olnud võimu ning vahe on seid
kes selis linn ajaluga tullaavad.

Vari Auevama oma Vana-Ärnu ajaloo kirjelduses lõpp
osas ütleb: Ajaloo jooksul on v ikinud Vana-Ärnu riisutus.
Vahe on olulikke Ärnu, kes teaksid, et korra neile
oli läädal on seenu. Sitse ja tähtis linn. Teadmatult
astub ränduri jaig enaise linn alust üridel ja olusameil
süng nende elanikkude haudadel. nende saatusest on
võimatult ja kaamatundmatult kelle alusesid pole leida ei
ka mingit märget koltun paberlehtelt, ja siiski on need in
imesed läbi röövude ja kannatuste, läbi hõiskede ja mure e
kainud ja nad on loonud hingi, mille korraldus ja alal
hoid oli nende uhkus, bürgermeister ja Rat kõnelejad neile
õigusest. Aast 1660, ühise juvalateenistuse ja ühiste kauben
dusliste huvidega olid nad kaetisega seotad. nende seobi
gustusi piirasid küll mõned kitsendused, aga häde uus
tegutseid nad linn kasuks. Nad pidid nõgema teistest ne
de õigusi kaotatavat, nad kaotasid oma perekonnad jakoda
niku korraldused mitmesugustel sõdades ja häljakadad.

Üks teine süng on nende asemel asunud oma laisaste tead
mistega ja võimustega. Ühes aegsetundel uueaja mõõnatuses
on Sitsele 1660nd tema vilitsuse üle uue linn uuepõlve
inimestega ja see võtab rahvaja õnnistust oma kaevamiseks

Oppureelust.

J. Ligi.

Alalise pikaajalise koolituse kõrval, paralleelselt, on suur tähtsus õppurite koolilise õppurühingu tegevusele. Õppimise kestvusele keskkoollis tuleb õppureil pöörduda õppimise ja tuupimise kokku pörgata ka oma õppurühingukonnas tekkivate probleemidega ja viitadega teiste nähtustega, milledest ei saa kuidagi vaikides, reageerimata mööduda, sest need peegeldavad kooli kasvandikkude probleeme oma keskel ja teataval määral, ka arusaadavalt. See pole huvitav teada, milline on õppurite põlvkond, rühma pealtnägemine objekt ja püüde objekt, kuhu poole rühmad teaduse järgi ja mida nad tahaksid kõige meelepärasemini harvestada ja jõukohaselt arendada? Lühikeses kõiges sellesse peaks iga teadliku õppur ja õpetajaskonnas liikuma kohus olema, sest huvide are tundmises, püüete kaasa toomises peitubki see tunnus, mida nimetatakse vastastikkuseks arusaamiseks, mis tähendab õppurite kasvõppurite ja õpetajate õppurite ning kogemuste viimaste hist tegevust värekindava ja henkiliselt kristalliseerunud, selgest teaduse allikast. Kõhutselisevaart on kahepoolne nähtus, et õppurid õppides saavad teada oma koolis ja koguni oma koolis on ja jätavad teada võttes kahepoolse nähtuse oma oma kooli olem. Lühikeses tuupimise ja arendamise minnakse kahepoolse kooli olem, ilma et talvatakse kahepoolse õppuritega, ilma et kahepoolse tuupimise vastastikkuse hingelid, mille tagajärjel olemiseks kaugel sõbralikkusest ja varesigi, paari aasta möödumisel, vaimne kokkupuutumine võhivõrreus tunne. Selles mõttes tahabki õppurühing liigida igakülgsele ning ilmselt arendamiseks ja kõige enam vastastikkusele õpetamisele sisse õppurite keskel tegevusele. Ja ilma enam teada, kooli parandamisel poolehoidu- oma partei:

riab teistest koolidest teie kool, erineb ka meie õppurühing teiste koolide õppurühingut. Kuna teiste koolide kasvandikud on lüsi õppimisele seotud, siis jääb

neil õhtuti palju aega läbi, et kodus õppida, et lahutada ead varem looduses, et aktiivselt nooroo liikumise osa võtta.. Meil aga on lugu teisiti; paljud ja paljud kaasõppurist on ametis ja sellepärast peavad nad silma-silma vastu ajapuudusega võitlema: hommikul-amet, õhtul-kool ja muu peale ei tahagi aega naljalt jatkuda. kuid see tahmise juures saatakse kõigest üle ja nõnda elabki "Videviku" aktiivsemate tegelaste oestvõttel, meie õppurkoondis-õppurühing.

10 oktoobril s.a. peeti meil õppurühingu valimisi: lasiti ühinguile väreket vera soodsuse- tervoks tänavuseks õppenastaks. Valiti juhatajaks-aareandi; juhataja abikõnagi; sekretari, varshoidja, rasmatukoguhoidja kohile-õona ja toots. Revisjoni komisjoni laia: Steinberg; K. ja Leik. Riidutokkond moodustati 12 õppurist järgmiselt: Jõessaar, pri. Traus, pri. Ots, pri. Will, pri. Otsing, pri. Lepik, pri. Treher, pri. Kivikink, õona, Aareandi, Elias ja Lukin. Otsustati organiseerida kooli kooperatiiv ja orkestri. vahetates mõtteid õppurühingu sektsioonide seisise tegevuse üle ja sooviti tulevikus näha neis paremat sõjaajast ja korra. Õppuritus võib kindlasti tõusu margata: vanad sektsioonid kogunevad tegevuse jatkamiseks, uued sektsioonid, mis on näiteks hiljuti avatud näitesektsioon, tulevad me jõe sektsioonide perre juure. Üldse paistab silma, et tärn ja tahavad mitmed sektsioonid kava järele ja kindla jooniliselt tööle asuda, mis puhul tuleb neile edu ja õnn soovida. Si sa mainimata jätta ka koolijuhataja herra Latti näitekslikku ja sõbralikku sustumist õppuritele, palet aidata õppurid nende töö nõuga ja jõe, mis leidis üldist tunnustamist ja vastukoia kooli kaevandikes kajunedes mainitud 1 oktoobri koostöökü 10pul hetkeliseks, k 10 o. sektsioonide suavalamiseks lugupeatud koolijuhataja suks. Sihtjooned on antud, aga milline saab olma õppurühingu ja sektsioonide tegevus, seda näitab lähem tulevik.

10.10.1920.s.

L u g e j a i l o .

familistel pöngustel ja kiire töö juures on käesolevasse numbrisse ronkesti viiga sattunud, mis viimata maainkiri kirjutamisel harilik n.õtus. Kõige selle on

